

PLANY I ZAMIERZENIA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

—
2026

SPIS TREŚCI

MIĘDZYNARODOWE CENTRUM KULTURY

4

FEnIKS

5

WYSTAWY POZA MCK

6

TEMATY BADAWCZE

7

PROGRAMY EDUKACYJNE

10

PUBLIKACJE

14

BIBLIOTEKA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

18

MIĘDZYNARODOWE CENTRUM KULTURY

Międzynarodowe Centrum Kultury jest miejscem refleksji nad kulturą i dziedzictwem kulturowym w kontekście wyzwań współczesności. Trzon naszych zainteresowań stanowią: • teoria, filozofia i zarządzanie dziedzictwem • pamięć • tożsamość • przestrzeń kulturowa, sztuka i dziedzictwo Europy Środkowej • dialog międzykulturowy • miasto jako zwierciadło cywilizacji • polityka kulturalna i ekonomia kultury.

Institucja zainaugurowała działalność 29 maja 1991 roku podczas odbywającego się w Krakowie sympozjum KBWE (Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie), na którym po raz pierwszy po zniesieniu żelaznej kurtyny przedstawiciele państw Wschodu i Zachodu debatowali o sprawach kultury i dziedzictwa. Od początku istnienia MCK mieści się w zabytkowej, pamiętającej czasy średniowiecza kamienicy „Pod Kruki” przy Rynku Głównym. Położenie w centrum Krakowa, a zarazem w sercu Europy Środkowej ułatwia realizację naszej misji, polegającej na wspieraniu kulturalnej integracji Europy i ochrony jej dziedzictwa kulturowego.

Interdyscyplinarność jest zasadą działania MCK. Instytucja łączy różne punkty widzenia, korzysta z dorobku wielu dziedzin, by w sposób jak najszerszy, a równocześnie spójny i obiektywny móc dzielić się wiedzą z zakresu dziedzictwa kulturowego w wymiarze uniwersalnym.

Międzynarodowe Centrum Kultury jest narodową instytucją kultury o charakterze naukowo-badawczym, edukacyjnym i informacyjnym. Trzydzieści cztery lata działalności to: • prawie 180 wystaw prezentujących najważniejsze zjawiska w sztuce i architekturze • ponad 120 międzynarodowych konferencji i seminariów, których uczestnikami byli przedstawiciele większości krajów europejskich i wielu pozaeuropejskich • ponad 100 międzynarodowych programów edukacyjnych, w których wzięło udział ponad 2600 uczestników z większości krajów europejskich, Ameryki Północnej i Południowej, Azji i Afryki • działające od 2001 roku podyplomowe studia Akademia Dziedzictwa • 460 publikacji w języku polskim i w obcych wersjach językowych • ponad 1600 autorów niemal z całego świata • specjalistyczny księgozbiór liczący blisko 45 000 jednostek inwentarzowych • projekty badawcze realizowane we współpracy z partnerami polskimi i zagranicznymi • aktywne uczestnictwo w gremiach międzynarodowych i sieciach kulturalnych.

FEnIKS

Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie otrzymało dotację w ramach programu FEnIKS — Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027. Środki te zostaną przeznaczone na modernizację siedziby mck przy Rynku Głównym 25. Podstawowym celem projektu jest stworzenie dla działalności kulturalnej i społecznej nowej przestrzeni, która powstanie na całym parterze mck i będzie swobodnym zaproszeniem do instytucji oraz jej wizytówką. Rok 2026 upływie więc w mck pod znakiem przeprowadzanej zmiany i modernizacji. Oznacza to czasowe zamknięcie dla odwiedzających Galerii mck i Biblioteki. Szczegółowy harmonogram działań będzie znany po wyłonieniu w procedurach przetargowych wykonawców poszczególnych etapów.

Czas remontu stanie się okazją do zintensyfikowania pracy nad strategicznymi kierunkami rozwoju instytucji.

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Projekt „Modernizacja i adaptacja parteru kamienicy „Pod Kruki” oraz remont infrastruktury technicznej siedziby Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie” finansowany ze środków w ramach Programu FEnIKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027

SKARBY KRAKOWA

wystawa planszowa, różne wersje językowe

Wystawa prezentuje ponadtysiącletnią historię Krakowa — siedziby polskich królów, dawnej stolicy kraju, jednego z najstarszych europejskich ośrodków uniwersyteckich, miasta poetów, pisarzy i artystów, należącego w średniowieczu do najważniejszych metropolii Europy Środkowej. Na planszach zaprezentowano niemal sto dzieł sztuki, architektury i obiektów dziedzictwa niematerialnego, związanych z miastem, istotnych z perspektywy ich kulturotwórczej roli, często o randze arcydzieł.

Wystawa powstała we współpracy z Urzędem Miasta Krakowa jako propozycja dla polskich placówek dyplomatycznych.

ARCHITEKTURA NIEPODLEGŁOŚCI W EUROPIE ŚRODKOWEJ

wystawa planszowa, wersja angielska

Rok 1918 dał wielu narodom w Europie Środkowej spełnienie marzeń o niepodległości. W architekturze tamtego czasu wybrzmiewa wielka potrzeba zbudowania nowych państw lub przebudowania istniejących — wzniesienia gmachów użyteczności publicznej, siedzib organów administracji i państwa, domów i mieszkań, zbudowania infrastruktury, a wreszcie postawienia pomników i ukształtowania przestrzeni narodowego sacrum. Architektura niepodległości w Europie Środkowej to nade wszystko wysiłek konstruowania wspólnoty wyobrażonej, jaką jest naród, i wpisywania jej w przestrzeń.

Wystawa powstała na kanwie ekspozycji pod tym samym tytułem zaprezentowanej w Galerii mck w 2018 roku jako propozycja dla polskich placówek dyplomatycznych.

PROJEKTOWANIE W EUROPIE ŚRODKOWEJ 1945–1989

Powojenny dizajn cieszy się coraz większym zainteresowaniem — nie tylko wśród badaczy, ale również wśród kolekcjonerów i szerokiej publiczności. Rosnąca liczba opracowań naukowych, a także obecność powojennych przedmiotów użytkowych w kulturze popularnej doskonale pokazują to narastające ożywienie. Wciąż jednak brak projektów wystawienniczych, które prezentowałyby to zjawisko w szerszym, ponadlokalnym kontekście. Wystawa, nad której przygotowaniem pracuje zespół kuratorski mck, stanie się próbą wypełnienia tej luki. To zakrojona na szeroką skalę panorama powojennego wzornictwa środkowoeuropejskiego — od krajów bałtyckich, przez Polskę, Czechy, Słowację, Węgry, Rumunię, po państwa byłej Jugosławii. Pokażemy zarówno ikoniczne projekty, jak i mniej znane realizacje, które zasługują na nowe odczytanie. Jednocześnie ekspozycja będzie okazją do przypomnienia postaci wybitnych projektantek i projektantów, których twórczość, poza wąskim gronem specjalistów, nadal pozostaje słabo rozpoznana. Nie będzie to jednak klasyczna wystawa dizajnu. Chcemy, by poprzez przedmioty przemówiła historia regionu — jego społeczne ambicje, polityczne napięcia, powojenne utopie, modernizacyjne aspiracje i realia zimnowojennego podziału. Wernisaz planowany jest wiosną 2027 roku.

GALICYJSKA NAFTA

Prowadzone w Instytucie Dziedzictwa Europejskiego badania skupiają się nie tyle na historii przemysłu naftowego w Galicji Zachodniej i Wschodniej, ile na losach tworzących go ludzi, uwzględniając transfer wiedzy, modernizację oraz wpływ branży naftowej na kulturę wysoką i popularną. Zjawisko jest rozpatrywane w kontekście procesów cywilizacyjnych w Europie Środkowej, jak również z punktu widzenia aktualnego kryzysu paliwowego i wpływu paliw kopalnianych na środowisko naturalne. W naszych poszukiwaniach próbujemy uwzględnić perspektywy: polską, ukraińską, austriacką i żydowską, a także szerszy horyzont czasowy i geograficzny. Aktualnie nadal są prowadzone kwerendy w placówkach muzealnych, archiwach i zbiorach prywatnych. Trwają prace nad scenariuszem wystawy. Zwieńczeniem projektu badawczego będą: międzynarodowa konferencja, publikacja książkowa i wystawa narracyjno-obiektowa w Galerii mck jesienią 2027 roku.

KŁOPOTLIWE DZIEDZICTWO

Kolejna odsłona projektu, którego celem jest kontynuacja europejskiej debaty pomiędzy badaczami z różnych ośrodków oraz tworzenie przestrzeni do pogłębionej dyskusji wokół dziedzictwa kłopotliwego. Jednym z jej aspektów jest aktualizacja katalogu obiektów architektury i urbanistyki oraz projektów architektonicznych, które Trzecia Rzesza pozostawiła na dzisiejszym terytorium Polski.

W ramach współpracy polskich i niemieckich placówek naukowych w 2024 roku zainicjowano cykl warsztatów poświęconych architekturze i urbanistyce na okupowanych przez nazistów terenach Europy Wschodniej. Podczas tych spotkań z nowej perspektywy są dyskutowane zagadnienia i stanowiska badawcze, których główny nurt stanowi historia planowania przestrzennego i architektury. Pierwsze warsztaty z tego cyklu odbyły się w 2024 roku w Turku (maj), drugie w Poznaniu (grudzień), trzecie w październiku 2025 roku w Nordost-Institut w Lüneburgu. Kolejne zostaną zorganizowane w Krakowie w MCK.

UKRAINA – JAK UKRAŚĆ PAŃSTWO

Projekt *Jak ukraść państwo* jest poświęcony refleksji nad historią najnowszą i współczesną kulturą Ukrainy. W obliczu trwającej pełnowymiarowej rosyjskiej agresji będą prowadzone prace nad stworzeniem koncepcji wystawy pod roboczym tytułem *Jak ukraść państwo*. Podstawą scenariusza tej wystawy będą wyniki badań międzynarodowego zespołu Vertical Geopolitics Lab pokazujące, w jaki sposób Rosja od 2014 roku instrumentalizowała architekturę w celu podważenia suwerenności Ukrainy. Projekt zaferuje również przestrzeń do dialogu z współczesną sztuką ukraińską, dając możliwość pełniejszego zrozumienia, jak tocząca się wojna wpływa na przestrzenie miejskie ukraińskich miast i ich tkankę społeczną.

POSTMODERNIZM

Projekt badawczy jest poświęcony refleksji nad architekturą i wzornictwem Europy Środkowej lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku i odnosi się do szeroko rozumianego pojęcia postmodernizmu w sztukach wizualnych. Badacze skupiają się na ekonomicznych, społecznych i kulturowych przyczynach transformacji, która na nowo

zdefiniowała krajobraz kulturowy regionu w omawianym okresie. Przyglądają się głównym fenomenom artystycznym i architektonicznym epoki. Zadają pytania o podobieństwa i różnice pomiędzy poszczególnymi krajami Europy Środkowej w przełomowym czasie upadku komunizmu, początku transformacji, zmiany granic i rosnącej potrzeby nowego określenia symboli tożsamości oraz osadzenia ich w krajobrazie kulturowym w życiu społecznym regionu. Zwieńczeniem projektu będą wystawa oraz towarzysząca jej publikacja. W 2026 roku planowane są prace związane z ich scenariuszem.

EUROPEAN HERITAGE HUB

W latach 2026–2027 Międzynarodowe Centrum Kultury jako partner w międzynarodowym projekcie European Heritage Hub (EHH) będzie realizowało badania pozarządowego sektora dziedzictwa w ośmiu krajach europejskich.

EHH jest jednym z największych projektów dotyczących dziedzictwa finansowanych przez Unię Europejską. Projekt skupia ponad dwadzieścia instytucji i organizacji z całej Europy — w tym MCK oraz Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa (TMHIZK) — a jego liderem jest Europa Nostra, największa i najbardziej reprezentatywna sieć dziedzictwa kulturowego w Europie.

MCK wspólnie z zespołem krakowskiego Europa Nostra Heritage Hub prowadzonego przez TMHIZK będzie kontynuowało pracę badawczą rozpoczętą w 2023, której efektem jest opublikowany w 2025 roku raport *Mapping of the Central and Eastern European non-governmental heritage sector*. Został w nim zaprezentowany pozarządowy sektor dziedzictwa w dziesięciu krajach Europy Środkowej i Wschodniej — wnioski z badań statystycznych i empirycznych dotyczące jego kondycji, wyzwań i potrzeb. W 2026 roku analizie zostanie poddany sektor pozarządowy w kolejnych krajach, tym razem z terenu Europy Północnej i Zachodniej, a w 2027 roku zostanie przygotowany następny raport. Docelowo mapowanie ma objąć całą Europę i będzie stanowić kompletną analizę pozarządowego sektora jej dziedzictwa — jedyne takie opracowanie skupione na dziedzictwie.

W ramach EHH będą także realizowane działania o charakterze popularyzatorskim dla dziedzictwa (podcasty w serii „Holistic Heritage” przygotowywane wspólnie z Europa Nostra Heritage Hub w Krakowie) oraz sieciujące.

AKADEMIA DZIEDZICTWA

20. edycja: styczeń-wrzesień

21. edycja: październik-grudzień

Studia podyplomowe z zarządzania dziedzictwem kulturowym realizowane od 2001 roku wspólnie z Małopolską Szkołą Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Adresatami studiów są pracownicy administracji publicznej, służb ochrony zabytków, nauczyciele, muzealnicy i pracownicy placówek kulturalnych oraz osoby zainteresowane dziedzictwem kulturowym. Uczestnicząc w wykładach i seminariach obejmujących zagadnienia ekonomiczne, prawne, administracyjne i społeczne, słuchacze zdobywają wiedzę o współczesnych narzędziach ochrony dziedzictwa kulturowego i zarządzania jego zasobami. Zajęcia są realizowane w ramach następujących bloków: teoria ochrony dziedzictwa kulturowego, prawo i finanse w zarządzaniu dziedzictwem; marketing i promocja dziedzictwa kulturowego; zarządzanie instytucją: ludzie i zasoby, dziedzictwo kulturowe a planowanie przestrzenne i administracja publiczna, turystyka i muzea. Uzupełnieniem programu są warsztaty — w formie wyjazdów studyjnych — poświęcone zarządzaniu instytucjami kultury oraz obiektami dziedzictwa kulturowego. Podsumowaniem studiów jest przygotowanie pracy końcowej w ramach jednego z kilku seminariów tematycznych.

AKADEMIA DZIEDZICTWA DLA UKRAINY

4. edycja

wrzesień

Program szkoleniowy dla osób z Ukrainy pracujących w sektorze kultury realizowany w Krakowie i wybranych miejscowościach południowej Polski. Pierwsza edycja odbyła się w listopadzie 2023 roku, program jest organizowany cyklicznie, raz do roku. W kolejnej, już czwartej edycji projekt będzie się koncentrował na kluczowych zagadnieniach innowacyjnych technologii w obszarze dziedzictwa kulturowego. W trakcie realizacji programu skupimy się na kwestiach dotyczących możliwości wykorzystania między innymi technologii VR i AR, multimediów w narracji wystawienniczej, AI w codziennej działalności instytucji kultury, digitalizacji i udostępniania dziedzictwa, prezentacji najnowszych i nieingerencyjnych metod konserwatorskich, a także modelowania 3D na przykładzie funkcjonowania polskich instytucji. Działania

podejmowane w ramach projektu służą podnoszeniu kompetencji jego uczestników, a także podtrzymywaniu relacji pomiędzy instytucjami z Polski i Ukrainy. Program jest realizowany przy współpracy z rezerwatem historyczno-kulturowym „Starożytny Dźwinogród”, instytucją miasta Lwowa oraz Instytutem Polskim w Kijowie.

☞ mck.krakow.pl/akademia-dziedzictwa-dla-ukrainy

THESAURUS POLONIAE

33. edycja: marzec-sierpień

Program stypendialny Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, realizowany przez Międzynarodowe Centrum Kultury od jesieni 2009 roku, adresowany do osób prowadzących działalność naukową z zagranicy, nieposiadających polskiego obywatelstwa, prowadzących badania poświęcone kulturze, historii i wielokulturowemu dziedzictwu Rzeczypospolitej oraz Europie Środkowej. O stypendium mogą się ubiegać osoby zajmujące się historią, historią sztuki, socjologią, etnografią oraz antropologią kulturową i naukami pokrewnymi. Jak co roku mck zorganizuje dwa konkursy dla potencjalnych stypendystów. Stypendysta przebywa i prowadzi pracę naukową w Krakowie.

☞ mck.krakow.pl/thesaurus-poloniae

V4 HERITAGE ACADEMY MANAGEMENT OF CULTURAL HERITAGE SITES IN VISEGRAD COUNTRIES

15. edycja
czerwiec-lipiec

Tygodniowy program edukacyjny dla osób pracujących w instytucjach kultury, osób zatrudnionych w służbach konserwatorskich oraz osób studiujących z Europy Środkowej, organizowany przez mck z partnerami wyszehradzkimi i realizowany pod auspicjami Grupy Roboczej Osób Ekspertkich do spraw Dziedzictwa Kulturowego Krajów Grupy Wyszehradzkiej. Program jest poświęcony zarządzaniu miejscami dziedzictwa o ponadnarodowym znaczeniu, na przykład z *Listy światowego dziedzictwa UNESCO* lub uhonorowanych Znakiem Dziedzictwa Europejskiego, i co roku jest organizowany w innym państwie „wyszehradzkiej czwórki”. Tematem edycji 2026 będzie dziedzictwo regionu Gemer w Słowacji.

CENTRAL LAB

edycja pilotażowa

wrzesień

W 2026 roku MCK zainicjuje nowy projekt edukacyjny poświęcony idei Europy Środkowej, przeznaczony dla osób studiujących i osób profesjonalnie zajmujących się lub zainteresowanych naszym regionem. Tematem czterodniowego kursu realizowanego w Krakowie oraz na pograniczu Polski, Czech i Słowacji będą dziedzictwo, kultura i historia Europy Środkowej.

EDUKACJA NA RZECZ DZIEDZICTWA

Oferta adresowana do dorosłych:

- *Dojrzała do sztuki* — cykl spotkań poświęconych zagadnieniom artystycznym oraz tematyce związanej z dziedzictwem kulturowym, między innymi ochronie zabytków, a także innym istotnym zjawiskom we współczesnej kulturze. Program obejmuje wykłady, dyskusję oraz, w zależności od tematu, wspólne zwiedzanie wybranych obiektów lub fragmentów wystaw. Spotkania stanowią okazję do refleksji, wymiany doświadczeń oraz budowania relacji w gronie osób o podobnych zainteresowaniach, sprzyjając tworzeniu poczucia wspólnoty. Zachęcają do aktywności intelektualnej, samorealizacji i rozwijania pasji na każdym etapie życia.
- *Dekady ze sztuką* — cykl spotkań poświęconych sztuce, kulturze oraz szeroko rozumianemu dziedzictwu kulturowemu, nawiązujący do archiwalnych wystaw Międzynarodowego Centrum Kultury. Spotkania są realizowane w formule hybrydowej, zarówno stacjonarnie, jak i online, co umożliwi uczestnictwo wszystkim zainteresowanym, niezależnie od miejsca zamieszkania czy możliwości dojazdu.
- *Spaceruj z nami* — cykl spacerów miejskich, które pozwalają odkrywać lokalne dziedzictwo na świeżym powietrzu. Trasy prowadzą przez dzielnice Krakowa, ukazując harmonię między dziedzictwem kulturowym a walorami przyrodniczymi. Obejmują nie tylko najbardziej znane, turystyczne szlaki, ale również miejskie tereny zielone i mniej uczęszczane zakątki. Spaceruj są okazją do budowania relacji społecznych i dialogu międzypokoleniowego — uczestniczą w nich całe rodziny, a mieszkańcy i mieszkanki Krakowa mają możliwość dzielenia się osobistymi doświadczeniami, wspominając zmiany zachodzące w swojej okolicy

oraz wygląd odwiedzanych miejsc w przeszłości. Dzięki tej inicjatywie MCK wychodzi z ofertą poza mury instytucji, promując aktywne uczestnictwo w kulturze, świadomość wartości przyrodniczych oraz kształtowanie nawyku aktywnego i wartościowego spędzania czasu.

Oferta adresowana do rodzin:

- Podczas rodzinnych warsztatów plastycznych *MINIspotkania ze sztuką* uczestnicy i uczestniczki poznają tematy związane z szeroko rozumianym dziedzictwem kulturowym, tradycjami, sztuką i obyczajami. Zajęcia składają się z części merytorycznej, obejmującej wprowadzenie do tematu i dyskusję, oraz z części praktycznej, wykonywania zadania plastycznego, które pozwala bliżej przyjrzeć się zagadnieniu i utrwalić poznane treści. W warsztatach uczestniczą całe rodziny, co sprzyja integracji międzypokoleniowej.

Oferta adresowana do dzieci i młodzieży:

- *Użyj dziedzictwa! Lekcje o dziedzictwie kulturowym dla grup szkolnych* — zajęcia dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych, w ramach których uczniowie i uczennice poznają zagadnienia związane z dziedzictwem materialnym i niematerialnym, wielokulturowością, społeczeństwem obywatelskim oraz nabywają praktyczną wiedzę o tym, jak mądrze korzystać z zasobów kultury w sieci. (Zajęcia realizowane stacjonarnie oraz online).
- *Na tropie dziedzictwa. Spacery edukacyjne dla grup szkolnych* — tematyczne spacery po mieście dla uczniów i uczennic szkół podstawowych i ponadpodstawowych, przybliżające historię, kulturę i sztukę poszczególnych dzielnic Krakowa, pogłębiające zawarte w programie szkolnym zagadnienia związane z dziedzictwem materialnym i niematerialnym, wielokulturowością i społeczeństwem obywatelskim.

ŁUKASZ GALUSEK WYOBRAŻONE STOLICE. MIASTA MONARCHII HABSBUERSKIEJ JAKO OŚRODKI NARODÓW 1815–1918

wersja polska

Porównując mapę naszej części kontynentu dzisiaj i dwa stulecia temu, widać wyraźnie, że pięć miast, które obecnie są stolicami państw narodowych, na początku XIX wieku nie odgrywało znaczącej roli politycznej i metropolitalnej. Mowa o Budapeszcie, Pradze, Bratysławie, Zagrzebiu i Lublanie. A jednocześnie sto lat później, gdy w 1918 roku powstawały środkowoeuropejskie państwa narodowe, nie miano wątpliwości — z wyjątkiem Bratysławy — które spośród dawnych habsburskich miast są rzeczywistymi centrami swoich narodów. Co więcej, już w XIX wieku jawiły się one poszczególnym narodom jako „ich” stolice i w chwili uzyskania niepodległości dysponowały niemal kompletnym programem stołecznym koniecznym do odgrywania tej roli.

Analizując relację miasta i narodu, książka pokazuje proces kształtowania „wyobrażonej stolicy” jako ośrodka suwerennego narodu nie w sensie niezależności politycznej, ale właśnie mimo jej braku, natomiast opierając się na świadomie przeżywanej odrębności w stosunku do innych obywateli wspólnego habsburskiego państwa. W publikacji zestawiono pięć miast dobranych wedle szczególnego kryterium, jakim jest rola odgrywana wobec „swoich” narodów, a jednocześnie reprezentujących pełne spektrum habsburskiej miejskości — od drugiej po Wiedniu metropolii, Budapesztu, liczącego u schyłku monarchii niemal milion mieszkańców, po niewielką czterdziestotysięczną Lublanę.

Książka odpowiada również na pytania ogólniejszej natury, a mianowicie: jak narody bez państw kształtują stołeczność miast, które obierają za swoje centra? W jaki sposób zanalizowane miasta stały się formami istnienia swoich narodów, formami ich przestrzennego wyobrażenia? Jak poprzez miasto komunikuje się wspólnota wyobrażona, którą jest naród? Za sprawą czego w niesprzyjających, a jednak dających pewne możliwości warunkach politycznych narody bez własnego państwa ziściły w miejskich formach swoje pragnienie kulturowej i cywilizacyjnej podmiotowości?

Dwudziesty czwarty tom serii Biblioteka Europy Środka pod redakcją Jacka Purchli.

IVAN LOVRENOVIĆ

BOŚNIA I HERCEGOWINA. WEWNĘTRZNY KRAJ

wersja polska

Z bośniackiego przełożyła Dominika Kaniecka

Obszerny esej, czy raczej wnikliwa rozprawa, która szczegółowo analizuje proces modelowania wyznaniowej, kulturowej i politycznej fizjonomii Bośni i Hercegowiny. Autor bada pluralną tożsamość kulturową swojej ojczyzny w szerokiej perspektywie historycznej — od paleolitu do rozpadu Jugosławii. Interesują go zarówno geneza, jak i ocena wartości wielowiekowego dialogu, w jaki na obszarze Bośni i Hercegowiny wchodziły różne modele cywilizacyjne i kulturowe, tworząc specyficzny bośniacki paradygmat „jedności w różnorodności”. Lovrenović omawia relacje między peryferiami a centrum, między kulturą wysoką a ludową, dotyka zagadnień związanych z granicami czasowymi i przestrzennymi. Zapraszając do lektury, daje wgląd w proces poszukiwania własnej formuły myślenia o Bośni.

Ta książka rzuca nowe światło na automatycznie niemal przypisywaną ojczyźnie Lovrenovicia wielokulturowość. Stanowi zarówno rekapitulację wiedzy na temat kraju, którego rozwój brutalnie przerwała wojna (1992–1995), jak i wizję przyszłej — pytanie jednak, czy możliwej — Bośni i Hercegowiny.

Dwudziesty piąty tom serii Biblioteka Europy Środka pod redakcją Jacka Purchli.

LAURAJANE SMITH

WYKORZYSTANIA DZIEDZICTWA

wersja polska

Z angielskiego przełożyła Aleksandra Kamińska

W swojej książce Laurajane Smith kwestionuje pogląd, że wartość dziedzictwa jest oczywista i że rzeczy należy chronić z zasady, ponieważ z gruntu mają one znaczenie. Zamiast tego pokazuje, że wartość dziedzictwa nie jest nieodłącznie związana z fizycznymi przedmiotami czy miejscami, ale raczej płynie z tego, że te obiekty i miejsca służą do utrwalania i umacniania wartości kluczowych dla różnych narodów i grup społecznych. Autorka prezentuje studia przypadków z USA, Europy, Azji, Australii i Nowej Zelandii, omawiając różne sposoby wykorzystania dziedzictwa na całym świecie.

Dziewiąty tom serii Heritologia pod redakcją Agaty Wąsowskiej-Pawlik.

VALDUR MIKITA LEŚTONIA. ESEJE

wersja polska

Z estońskiego przełożyła Anna Michalczuk-Podlecki

„Dobra książka jest jak szopa, od której odpadła tylna ściana i otworzyła wrota do nieskończoności” — pisze Valdur Mikita w tytułowym esejie tego zbioru. Estoński pisarz, semiotyk i profesor sztuk wyzwolonych Uniwersytetu w Tartu ukazuje niezwykle związki swojego narodu z lasem, naturą i cichą mądrością krajobrazu. Z właściwą sobie lekkością, humorem i filozoficzną refleksyjnością ożywia zanikające zjawiska kulturowe oraz dawne, magiczne sposoby postrzegania świata. Ten poetycki tom esejów to medytacyjna, a zarazem błyskotliwa opowieść o duchowości głęboko zakorzenionej w przyrodzie.

Czwarty tom serii ISTER.

CZASOPISMA

„HERITO. DZIEDZICTWO, KULTURA, WSPÓŁCZESNOŚĆ”

NUMERY 59, 60, 61

wersja polsko-angielska

Jedynie w swoim rodzaju forum dyskusji o dziedzictwie, kulturze, współczesności i przyszłości. W 2026 roku ukazą się trzy numery magazynu. Robocze tematy nadchodzących numerów to: *Morawy* (59), *Europa Środkowa* (60), *Postmodernizm* (61). ➔ www.herito.pl

Dziedzictwo, kultura,
współczesność
Heritage, culture
& the present

Herito

ROZNIK MCK

wersje polska i angielska

Publikacja podsumowująca rok 2025 — trzydziesty czwarty rok działalności MCK. Dwie wersje językowe: polska i angielska (ta ostatnia tylko w wersji elektronicznej), opracowanie graficzne, edytorskie i poligraficzne zgodne z serią.

„RIHA JOURNAL”

Recenzowane czasopismo publikowane wyłącznie w internecie, w otwartym dostępie, poświęcone zagadnieniom związanym z historią sztuki i kulturą wizualną na gruncie zarówno lokalnym, regionalnym, jak i międzynarodowym. Ukazuje się od kwietnia 2010 roku jako organ Międzynarodowego Stowarzyszenia Instytutów Badawczych Historii Sztuki RIHA: International Association of Research Institutes in the History of Art. Jego wydawcą jest Zentralinstitut für Kunstgeschichte w Monachium. Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie — jako jedna z ponad dwudziestu instytucji członkowskich RIHA na świecie — pełni funkcję redakcji lokalnej tego czasopisma.

RIHA Journal indeksowane jest w bazach: Arts & Humanities Citation Index, Current Contents/Arts & Humanities, Scopus, ERIH PLUS — The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences oraz Directory of Open Access Journals (DOAJ). Od 2019 roku tytuł znajduje się na polskiej ministerialnej liście naukowych czasopism punktowanych. Jego misją jest udostępnianie wyników badań i wiedzy badaczy z różnych krajów i ośrodków akademickich, co w efekcie ma prowadzić do znoszenia granic między środowiskami naukowymi.

☞ mck.krakow.pl/riha-journal

Journal of the
International Association of Research
Institutes in the History of Art

RIHA JOURNAL

BIBLIOTEKA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

Biblioteka mck gromadzi i udostępnia zbiory profilowane pod kątem między innymi historii i teorii kultury, dziedzictwa kulturowego, ochrony zabytków, tożsamości oraz pamięci Europy Środkowej i Wschodniej, a także dialogu międzykulturowego.

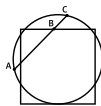
W Bibliotece funkcjonują nowoczesny, zintegrowany system biblioteczny Alma wraz z wyszukiwarką Primo oraz terminal bezpłatnej, cyfrowej wypożyczalni książek i czasopism naukowych Academica, zapewniający dostęp do prawie czterech milionów publikacji ze wszystkich dziedzin wiedzy, również najnowszych, objętych ochroną prawa autorskiego.

W 2026 roku zaplanowano ponowne przystąpienie Biblioteki do konsorcjum JSTOR, co umożliwi kontynuowanie, z dofinansowaniem Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, dostępu do wybranych kolekcji (Arts & Sciences II, III, VII) wielodziedzinowej biblioteki cyfrowej JSTOR. Ponadto w wyposażonej w stanowiska komputerowe Czytelni, w ramach licencji krajowych, będą udostępniane bazy danych Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Planowana jest intensyfikacja wymiany publikacji mck i procesów związanych z gospodarką dubletami, a także rozbudowa kolekcji *Bibliografii zawartości publikacji Międzynarodowego Centrum Kultury* oraz kolekcji stypendystów programu *Thesaurus Poloniae*.

Biblioteka, w związku z planowanym remontem, będzie czasowo zamknięta.

☞ mck.krakow.pl/aktualnosci-biblioteka

**MIĘDZYNARODOWE
CENTRUM
KULTURY**

Rynek Główny 25, 31-008 Kraków
tel.: 12 42 42 811
e-mail: sekretariat@mck.krakow.pl
www.mck.krakow.pl
www.herito.pl

Jesteśmy na:

Galeria i księgarnia MCK

O godzinach otwarcia informujemy na bieżąco na:
www.mck.krakow.pl/informacje-dla-zwiedzajacych
tel.: 12 42 42 816

Księgarnia internetowa: www.ksiegarniamck.pl

Biuro Obsługi Klienta jest do Państwa dyspozycji
od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00–16.00
tel.: 12 42 42 813
e-mail: ksiegarnia@mck.krakow.pl

Biblioteka MCK

O godzinach otwarcia informujemy na bieżąco na:
www.mck.krakow.pl/godziny-otwarcia
tel.: 12 42 42 833, 12 42 42 835, 12 42 42 859

Recepcja MCK

poniedziałek–piątek 8.00–16.00
tel.: 12 42 42 811

Przy wsparciu finansowym

**Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego**
